

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 692

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

datum: 14 juni 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

VDAB - Leertijd

Via de leertijd kan een jongere tussen 15 en 25 jaar een opleiding volgen gedurende 4 dagen per week in een bedrijf. Eén dag per week krijgt de jongere les in een opleidingscentrum van Syntra.

Gemiddeld duren de opleidingen 3 jaar.

Op die manier kan men een beroep leren letterlijk met hoofd en handen. Maandelijks krijgt de jongere een vergoeding voor het geleverde werk.

De leertijd is evenwel een uitdovend project. Vanaf schooljaar 2021-2022 is dat ingebed in het stelsel van duaal leren. 2024-2025 is aldus het laatste schooljaar voor de leertijd.

1. Hoeveel jongeren volgden in schooljaar 2021-2022 en 2022-2023 een traject genaamd leertijd? Graag totaal aantal per schooljaar en opdeling naar:
 - a) Unieke jongeren
 - b) Provincie
 - c) Gender
 - d) Leeftijdscategorie
 - e) Scholingsgraad
 - f) Migratie-achtergrond
2. Welke opleiding binnen een bedrijf volgden die jongeren uit deelvraag 1? Graag overzicht per schooljaar en opdeling naar:
 - a) Provincie van opleiding
 - b) Aard van het bedrijf/sector
3. Op het einde van het gevolgde schooljaar worden attesten uitgereikt.
Welke attesten werden afgeleverd in schooljaar 2021-2022? Graag een overzicht.
4. Hoe evalueert de minister deze cijfers?
5. Hoeveel werkingsmiddelen reserveert VDAB voor de leertijd? Graag bedrag per (school)jaar voor de (school)jaren 2021-2022 en 2022-2023.
6. Wat is het vooropgestelde budget voor het (school)jaar 2023-2024?

7. Hoeveel personeelsleden van VDAB zijn actief binnen de leertijd? Graag totaal aantal voltijdsequivalenten (vte's) per (school)jaar.

ANTWOORD

op vraag nr. 692 van 14 juni 2023

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. De leertijd is een opleidingsvorm binnen het stelsel van leren en werken. De Vlaamse Regering heeft beslist dit stelsel uit te faseren en vanaf schooljaar 2021/2022 gradueel te laten overgaan naar duaal leren. Laatste schooljaar dat leertijd kan worden georganiseerd, zal inderdaad 2024/2025 zijn.

Voor de gevraagde schooljaren zijn dit de aantallen:

- a) Unieke jongeren :

In schooljaar 2021/2022 werden 1344 inschrijvingen van jongeren geregistreerd (op basis van minimaal 1 aanwezigheid in de lessen); voor schooljaar 2022/2023 waren dit er 898.

- b) Provincie :

Bij de gegevensregistratie in de diverse applicaties wordt de notie 'provincie' niet gehanteerd; vermits de werkgebieden van de SYNTRA vzw's grotendeels overeenkomen met de provincie-omschrijvingen, worden die cijfers weergegeven:

SYNTRA VZW	Schooljaar 2021/2022	Schooljaar 2022/2023
Antwerpen/Vlaams-Brabant	501	231
Brussel	63	30
PXL	308	204
Midden-Vlaanderen	328	301
West	151	135
TOTAAL	1351	901

(opmerking : het totaal van de inschrijvingen per SYNTA vzw komt iets hoger uit dan deze voor het totaal aantal unieke jongeren, omdat een leerling gedurende een schooljaar in meer dan één SYNTRA vzw ingeschreven kan geweest zijn)

- c) Gender:

GESLACHT	Schooljaar 2021/2022	Schooljaar 2022/2023
M	859	544
V	485	354
TOTAAL	1344	898

- d) Leeftijdscategorie:
We geven de procentuele verdeling:

LEEFTIJDSCATEGORIE	Schooljaar 2021/2022	Schooljaar 2022/2023
[< 15j]	0,13%	0,29%
[15j]	4,69%	5,04%
[16j]	15,42%	16,10%
[17j]	24,87%	24,64%
[18j]	22,81%	22,41%
[19j]	15,49%	15,81%
[20j-24j]	16,58%	15,71%
TOTAAL	100,00%	100,00%

- e) Scholingsgraad:
In de bij VDAB beschikbare applicaties zitten geen gegevens omtrent de scholingsgraad van de leerlingen. Op vraag van VDAB heeft SYNTRUM vzw volgende gegevens aangeleverd:

ONDERWIJSVORM	Schooljaar 2021/2022	Schooljaar 2022/2023
ASO	5%	4%
KSO	1%	3%
BSO	63%	59%
TSO	23%	27%
GSO	8%	7%
TOTAAL	100%	100%

Laatst gevolgde jaar in secundair onderwijs	Schooljaar 2021/2022	Schooljaar 2022/2023
2	10%	7%
3	30%	28%
4	24%	28%
5	20%	21%
6	13%	12%
7	3%	4%
TOTAAL	100%	100%

f) Migratie-achtergrond:

In de applicaties, waarover VDAB voor de leertijd beschikt, is de enige notie, die kan verwijzen naar een migratie-achtergrond, deze van de nationaliteit van de leerling. We geven de procentuele verdeling :

NATIONALITEIT	Schooljaar 2021/2022	Schooljaar 2022/2023
Afghanistan	0,37%	0,22%
Angola	0,07%	0,00%
Armenië	0,15%	0,00%
België	95,03%	94,44%
Burundi	0,00%	0,11%
Frankrijk	0,07%	0,00%
Georgië	0,07%	0,00%
Griekenland	0,07%	0,00%
Hongarije	0,00%	0,22%
Irak	0,22%	0,44%
Italië	0,22%	0,33%
Kazachstan	0,07%	0,00%
Macedonië	0,07%	0,00%
Marokko	0,15%	0,11%
Nederland	1,56%	2,00%
Pakistan	0,07%	0,00%
Palestina	0,15%	0,44%
Polen	0,44%	0,22%
Portugal	0,07%	0,22%
Roemenië	0,22%	0,22%
Rwanda	0,07%	0,00%
Servië	0,07%	0,11%
Slovakije	0,15%	0,22%
Somalië	0,07%	0,00%
Spanje	0,00%	0,22%
Suriname	0,07%	0,00%
Syrië	0,22%	0,33%
Tsjechië	0,07%	0,00%
Turkije	0,15%	0,11%
TOTAAL	100,00%	100,00%

2. Leerlingen in de leertijd volgen 4 dagen per week praktijkopleiding in een bedrijf en 1 dag per week theoretische vorming in een SYNTRA-lesplaats. Leerlingen volgen cursussen beroepsgerichte vorming in hetzelfde beroep als wat ze op hun werkplek (die voor het betreffende beroep erkend is) aanleren.

a) Provincie van opleiding:

Zoals eerder aangegeven, bestaat er in de bij VDAB beschikbare applicaties geen notie 'provincie'. We geven hier dus opnieuw de verdeling op basis van de (lesvolgning in de) SYNTRA vzw's:

SYNTRA VZW	Schooljaar 2021/2022	Schooljaar 2022/2023
Antwerpen/Vlaams-Brabant	501	231
Brussel	63	30
PXL	308	204
Midden-Vlaanderen	328	301
West	151	135
TOTAAL	1351	901

(opmerking : het totaal van de inschrijvingen per SYNTA vzw komt licht hoger uit dan deze voor het totaal aantal unieke jongeren, omdat een leerling gedurende een schooljaar in meer dan één SYNTRA vzw ingeschreven kan geweest zijn)

b) Aard van het bedrijf/sector:

VDAB beschikt zelf niet over de gegevens omtrent de overeenkomsten alternerende opleiding van de leerlingen in de leertijd. Vermits in de leertijd de lesvolgning altijd het beroep van de overeenkomst van de leerlingen volgt, kunnen de gegevens hieruit afgeleid worden. We geven hieronder de procentuele verdeling over de sectoren (op basis van de sectorindeling uit de applicatie) :

SECTOR	Schooljaar 2021/2022	Schooljaar 2022/2023
Administratie en onthaal	4,91%	6,80%
Bouw en hout	18,56%	19,30%
Cultuur en podiumkunsten	2,18%	2,21%
Dieren	6,37%	5,33%
Elektriciteit	3,09%	2,02%
Groensector	2,00%	1,10%
Horeca	6,37%	4,04%
Informatica	6,10%	5,51%
Personenverzorging	14,47%	24,82%
Technologie voor medische diagnostiek	1,64%	4,04%
Transport en logistiek	2,18%	0,92%
Verkoop en Marketing	18,47%	9,93%
Voeding	1,18%	1,65%
Voertuigen en metaal	12,47%	12,32%
TOTAAL	100,00%	100,00%

3. In de leertijd kunnen leerlingen voor de beroepsgerichte vorming certificaten (voor een opleiding) en getuigschriften leertijd (voor een opleidingstraject, dat één of meerdere opleidingen kan bevatten) behalen. Voor de algemene vorming kunnen (in combinatie met minimaal 1 certificaat) getuigschriften van de 2de graad, studiegetuigschriften van het 2de jaar van de 3de graad en diploma's secundair onderwijs behaald worden. In schooljaar 2021/2022 werden volgende attesten afgeleverd:

ATTEST	
Certificaat	443
Getuigschrift leertijd	360
Getuigschrift van de 2de graad	35
Studiegetuigschrift van het 2de jaar van de 3de graad	117
Diploma secundair onderwijs	118
TOTAAL	1073

4. De leertijd (en bij uitbreiding het hele stelsel van leren en werken) in een uitdoofscenario: vanaf schooljaar 2021-2022 worden opleidingen in het stelsel van leren en werken geschrapt ten voordele van nieuwe opleidingen duaal leren. Voor schooljaar 2021-2022 waren de effecten voor de leertijd nog eerder beperkt; voor schooljaar 2022-2023 was het aantal geschrapte opleidingen veel groter, wat aanleiding heeft gegeven tot een daling van +/- 1/3 van het aantal ingeschreven leerlingen. Volgend schooljaar is het voorlaatste schooljaar dat leertijd nog kan worden aangeboden. Vanaf 01/09/2023 wordt een groot aantal opleidingen bijkomend geschrapt. Voor de resterende opleidingen heeft de Raad van Bestuur van VDAB beslist dat 3-jarige trajecten niet meer kunnen opgestart worden omdat leerlingen hun traject niet meer zouden kunnen afwerken binnen de uitdoofperiode. Hierdoor zal de instroom in leertijd vanaf volgend schooljaar zo goed als stilvallen. Vanuit de betrokken diensten bij VDAB (in samenspraak met SYNTRUM vzw, de overkoepelende organisatie van de 5 SYNTRA vzw's) wordt verwacht dat dit voor volgend schooljaar zal leiden tot een halvering van de huidige leerlingenaantallen in de leertijd.

Zoals uit de cijfers per SYNTRA vzw kan afgeleid worden, is de daling tussen 2021/2022 en 2022/2023 niet overal van dezelfde ordegrrootte: sommige SYNTRA vzw's hebben er voor gekozen versneld over te stappen naar het duaal leren, wat bij hen de daling tussen de 2 schooljaren groter maakt.

Wat de vragen omtrent gender, leeftijd, scholingsgraad en migratie-achtergrond betreft, is er volgens de betrokken diensten bij VDAB geen relevant verschil met vroegere jaren.

De verschuivingen in de verdeling per sector zijn - logischerwijze - grotendeels afhankelijk van de al dan niet geschrapte opleidingen. Voorbeelden hiervan: voor de sector Personenverzorging levert het feit dat het opleidingstraject Kapper pas vanaf 01/09/2023 geschrapt wordt, een procentuele stijging op; voor de sector Verkoop constateren we omwille van de eerdere schrapping van de opleidingen Aanvuller en Kassier een daling.

Het stelsel leertijd mag gezien worden als de "voorloper" van duaal leren. Zoals ik in recent aangaf naar aanleiding van de schoolverlatersstudie van VDAB, scoort duaal

leren zeer goed inzake tewerkstelling na één jaar de schoolbanken verlaten te hebben. Voor de leertijd ontbreken in de schoolverlatersstudie omwille van onvolledigheid van de data op dit moment tewerkstellingscijfers. In eerdere schoolverlatersstudies scoorde de leertijd echter ook zeer goed.

Ik geef tot slot nog graag mee dat voor schooljaar 2022-2023 (op basis van gegevens vanuit SYNTRUM vzw) de daling van de leerlingenaantallen in de leertijd binnen de SYNTRA vzw's voor het eerst meer dan gecompenseerd werd door een stijging van het aantal ingeschreven leerlingen in hun aanbod aan opleidingen in het stelsel van duaal leren.

5. De leertijd subsidies voor de SYNTRA vzw's worden niet per schooljaar, maar per kalenderjaar toegekend op basis van de tijdens het voorgaande schooljaar gerealiseerde cursistenaantallen en cursistenuren.

Voor 2021 werd er € 4.108.521,65 aan reguliere subsidies uitgegeven. Daarnaast betaalde VDAB in dat jaar in het kader van het AHAD(Alle Hens Aan Dek)-relanceplan een extra subsidiebedrag van € 34.989,00 voor de organisatie van extra praktijklessen in de SYNTRA-lesplaatsen voor die beroepen, waar de leerlingen niet op hun werkplek terecht konden. Bijkomend werd er door VDAB in 2021 ook nog een door SYNTRA Vlaanderen niet uitbetaalde subsidie uit 2020 voor de trajectbegeleiders van de SYNTRA vzw's uitgekeerd. Deze bedroeg € 702.257,92.

Voor 2022 werd er € 4.038.394,43 uitgegeven.

6. Voor 2023 keurde de Raad van Bestuur van VDAB initieel een subsidiebedrag goed van € 3.502.109,51. Van dit bedrag, dat nog onderhevig is/kan zijn aan mogelijke indexeringen, werd er reeds € 2.125.138,24 uitgegeven.

Voor 2024 zullen de subsidies zoals voorzien gebaseerd worden op de aantallen van het aflopende schooljaar 2022/2023. Deze zijn op dit ogenblik nog niet (volledig) bekend. Op basis van een simulatie van deze aantallen werd er voorlopig € 2.448.731,73 gebudgetteerd.

7. 18 VDAB-medewerkers nemen een (deeltijdse) rol op om als regisseur de Leertijd te organiseren, te monitoren, attesten op te maken, enz.
De bemiddelaars zorgen ook - in beperkte mate - voor toeleiding en beantwoorden sporadisch vragen omtrent de Leertijd.
De totale inzet van VDAB naar de Leertijd wordt ingeschat op 2 à 3 bruto VTE per schooljaar.
88,4% van de jongeren vindt werk na de leertijd. Het deel van jongeren dat geen werk heeft na de Leertijd (of tussentijds stopt) wordt begeleid door VDAB-bemiddelaars.
Deze inzet van personeel wordt beschouwd als reguliere dienstverlening naar werkzoekenden en werd daarom niet opgenomen in de berekening.